

Titul: “**El país dels cegos**”. *The Country of the Blind*, 1904.
Autor: Herbert George Wells (1866-1946). Noveliste angles.
Traduccio: **Albert Cuadrado**
Editorial: Edicio digital de Valencian.org. Valencia, 2006.

H. G. Wells en 1943

“El país dels cegos”

de H. G. Wells

(Traduccio a la Llengua Valenciana d'Albert Cuadrado)

A mes de trescentes milles del Chimborazo i a cent de les neus del Cotopaxi, en els erms mes salvages dels Andes de l'Equador, s'esten una misteriosa vall entre montanyes, separada del mon dels homens: el País dels Cegos. Fa molts anys, aquella vall permaneixia encara oberta al mon de manera que tots podien arribar a la fi, a través de gorgues feridores i per damunt d'un congost gelat, en els seus prats uniformes. I naturalment els homens anaren: almenys una familia de mestijos peruans que fugien de la gomia i la tirania d'un cacic espanyol.

En eixe moment sobrevingue la formidable erupcio del Mindobamba per la nit, durant dasset dies en Quito l'aigua bollia en el Yaguachi i tots els peixos suraven mentres es morien fins a Guayaquil. Per totes bandes a lo llarc de les costes del Pacific hi hague solsides de terres, desgels bruscs i inundacions sobtades; i un costat sancer de la cresta de la vella Arauca esgolà i se fongue fragorosament i aïllà per a sempre el País dels Cegos dels peus exploradors dels homens. Pero donà la casualitat que u d'estos primers colons es trobà en el costat extern dels congosts, quan el mon s'estremi tan terriblement, i a la força hague d'oblidar a la seua dona i al seu chiquet, i a tots els amics i els bens que havia deixat alla dalt, i escomençar una vida nova en el mon de baix. La mamprenque de nou, pero malalt; fon atacat per la cegor i mori de maltractes en les mines, pero l'història que contà engendrà una llegenda que persistix

fins a hui per tot lo llarc de la costera dels Andes.

Parlà de les raons que l'havien espentat a aventurar-se i a abandonar la boscor, a la qual l'havien portat per primera vegada, quan era infant, lligat a una llama, al costat d'un fardell de roba.

La vall, recordava, tenia tot lo que el cor d'un home podia desijar: aigua dolça, pastures i, inclus un bon clima, costeres de fertil terra fosca cobertes de xarcies d'arbusts que donaven un fruit excelent, i a un costat, penjant, grans boscs de pins que defenien de les allaus. Llunt, en els atres tres costats, immensos penyascars de viva roca grisa i verdosa estaven coronats per agulles de gel; encara aixina, la corrent del glaciari no anava cap ad ells, sino que es despenjava per les pendents mes lluntanes i només de tant en tant grans blocs de gel caïen a la banda de la vall.

En esta vall ni ploquia ni nevava, pero les fonts abundoses proporcionaven uns pasts de color vert brillant que el rec escampava per tota la seua superficie. Els anava molt be als colons. El bovalar se criava be i se multiplicava, pero una cosa enfosquia la seua felicitat, i inclus era suficient per a aiguar-la tota. Una malaltia desconeguda els havia atacat i havia convertit a tots els chiquets que havien naixcut alli -tambe a alguns mes mayorets- en cegos. I per a anar a buscar algun amulet o antidot contra esta plaga que causava la ceguera, ell tornà a devallar pels gorgues, suportant fatigues, perills i riscs.

En aquell temps, en casos aixina, els homens no pensaven en microbis o en infeccions, sino en pecats; i li paregue- que la causa del flagell era la negligencia d'estos immigrants sense sacerdot de no haver erigit un santuari tan pronte com havien entrat en la vall. Volia que construïren u, ben fet, barat i eficaç. Volia reliquies i coses de fe igualment poderoses, objectes sagrats, medalles misterioses i oracions. En la bossa portava una barra d'argent natiu, sobre la qual no volia donar cap d'explicacio; només afirmava, un poc en l'insistencia d'un mentiros inexpert, que no n'hi havia gens en la vall. Ya que alla dalt tots tenien poca necessitat d'un tesor paregut, dia, que havien reunit tots els seus diners i abillaments per a comprar-se l'ajuda sagrada contra la malaltia. M'imagina a este yove montanyés d'ulls fluixos i blans, cremat pel sol, aprimat i inquiet, agarrant l'ala del capell nerviosament, un home desaveat als usos del mon de baix, contant tota esta historia a algun atent sacerdot de mirada penetrant abans del gran terremot.

Li puc descriure ara esforçant-se en tornar en
remeis piadosos i infalibles contra aquella desgracia,
i veig la desesperacio infinita en que degue
d'haver encarat l'immensitat afonada a on, una
volta, havia desembocat la gorga. Pero desconec la
resta de la seua historia de desventures, excepte la
seua mala mort uns quants anys despres. iTan
aïllat, pobre home, d'aquell mon remot!.

El rierol que una volta havia format el barranc,
brollava ara de la boca d'una caverna rocosa, i la
llegenda que la seua pobra i mal contada historia
inicia aplegà a ser la llegenda d'una raça d'homens
cegos, en algun lloc alla dalt, que encara hui es pot
sentir.

I entre l'escassa poblacio d'esta vall, ara
aïllada i perduda, l'enfermetat segui el seu curs.
Els vells se tornaren cegalls i començaren a anar
a palpes, els jovers veïen encara borrosament,
i els chiquets que els naixqueren ya no
veren mes.

Sense dubte la vida era facil en esta fondaria
envoltada de neu, perduda per a tot lo mon, sense
espines ni albarzers, sense insectes roïns ni besties,
llevat de la mansa raça de llames que ells
havien arrastrat, espentat i seguit llits amunt dels
rius secs en els barrancs per dalt dels quals havien
aplegat.

Els que encara veïen, havien anat perdent la vista
tan a poc a poc que a penes advertien la perdua.
Els guiaren amunt i avall als jovenets cegos fins
a que estos conegueren tota la vall maravillosament,
i quan, al remat de tot es quedaren sense vista,
la raça continuà vivint. Inclus tingueren temps
d'adaptar-se al control cego del foc, que feyen
curiosament en fogons de pedra. Al principi era un simple
grup de gent inculta, llaugerament tocats nomes
per la civilisacio espanyola, pero en un poc
de la tradicio de les arts del vell Perú i de la seua
perduda filosofia.

A una generacio segui una atra. Oblidaren moltes
coses i engeniaren moltes atres. La tradicio del
mon mes gran, d'a on ells procedien, se tornà
incerta i de tonalitats mitiques.

En tots els aspectes, excepte la vista, eren forts
i habilis; i pronte la casuistica del naixement i de
l'herencia feu apareixer un home de ment singular
que pogue parlar-los i convencer-los, i despres un atre.
Estos dos passaren, deixant els seus efectes, i la
chicoteta comunitat creixque en numero i en inte-
ligencia, i afrontà i solucionà els problemes socials
i economics que sorgiren.

A una generació en seguí una altra. Una darrere d'una altra.

Aplegà un moment que naixque un chiquet quinze generacions després d'aquell antepassat que ixque de la vall en una barra d'argent per a buscar l'ajuda de Deu i que no tornà mai més. Per aquell temps donà la casualitat que un home arribà a esta societat des del món exterior i esta es l'història d'aquell home.

Era un montanyes de la regió propera a Quito, un home que havia baixat a la mar i que havia vist món, un lector de llibres en imaginació, perspicaç i mamprenedor, i fou contractat per una colla d'anglesos que havien vingut a l'Equador a escalar montanyes, per a reemplaçar a u dels seus tres guies suïssos que havia caigut malalt.

Escalà ací i allà, i, després, vingué l'intent en el Parascotopel, el Matterhorn dels Andes, a on es perdé per al món exterior. Tots han escrit l'història de l'accident una dotzena de voltes, però la narració de Pointer és la millor. Conta com la colla escalà el camí difícil i quasi vertical fins al mateix peu de l'últim i més gran precipici, i com construïren un refugi per a passar tota la nit en mig de la neu damunt d'un repla de roca; i conta també, en una pinzellada de fort dramatism, com després descobriren que Núñez havia desaparegut. Cridaren i no hi hagué cap resposta; cridaren i chiularen, i durant tot lo restant de la nit ja no pogueren dormir més.

Quan trencà l'alba, viren els senyals de la caiguda. Pareix impossible que haguera pogut pronunciar cap so. Havia esvarat cap a l'est, contra el costat desconegut de la muntanya; allà baix, havia chocat contra una forta pendent de neu, i s'havia llaurat un camí avall en mig d'un allau de neu. La pista anava directa cap a la vora d'un precipici aterrador, i més allà tot restava ocult. Llunt, allà baix, borrosos en la distància, podien vore arbres que anaven per damunt d'una vall estreta i tancada: el perdut País dels Cegos. Però ells ni sabien que ho fora ni la distingiren de cap manera de qualsevol altra franja estreta de vall muntanyosa. Acovardits pel desastre, de vesprada abandonaren l'intent d'escalada, i Pointer fou cridat per a anar a la guerra abans que poguera fer-ne un altre. Fins a hui, el cim del Parascotopl es mantenia invicte i el refugi de Pointer se derrocava desert en mig de les neus.

Però l'home que s'havia despenyat sobreviue. En acabar-se la pendent caigué per un precipici d'uns 300 m. i s'afonà en un nuvol de neu damunt d'una costera més escarpada encara que la de dalt. En arribar baix, estava atordit i inconscient de tant de redolar, però sense cap d'os trencat; llavors, a la

fi, anà cap a vertents mes suaus, redolà una ultima volta i quedà parat, enterrat dins de l'esmortidor monto de massa blanca que l'havia acompanyat i salvat.

Tornà en si en la vaga ilusio que es trobava mal en el llit; llavors, en la seua inteligencia de serrà, se feu carrec de la situacio i procurà deslliurar-se de la neu i, despres d'uns moments de descans, se'n desembraçà fins que va vore les estreles. Quedà boca avall per un temps, preguntant-se a on estava i que li havia passat. Es palpà els membres, i descobri que havia perdut alguns botons i que l'abric li embolicava el cap. Tambe havia perdut el ganivet que portava en la bojaca i el capell, encara que se l'havia lligat per baix del mento. Recorda que havia estat buscant algunes pedres soltes per a alçar el seu tros de paret del refugi. El piolet tambe li havia desaparegut. Arribà a la conclusio que devia d'haver-se despenyat, mirà cap amunt, i va vore, exagerat per la palida llum de la lluna naixent, l'extraordinari vol que havia realisat.

Durant un temps quedà tirat contemplant en ulls perduts aquell vast i palit escarp destacant-se alla dalt, i elevant-se per moments per damunt d'una marea descendent de foscor. La seua fantasmal i misteriosa bellea el deixà en suspens durant un cert temps i, a les hores, esclatà en un atac de plors i rialles.

Despres d'un bon temps, tingue consciencia de que es trobava prop de la vora mes baixa de la neu. Davall, baix lo que ara era un practicable talut illuminat per la lluna, observà l'aparicio fosca i confusa d'unes herbes escampades entre les roques. S'acostà en dificultat, cruixit de totes les articulacions i membres, es llevà en penes i treballs la neu acolpada al seu voltant, devallà fins a que es trobà damunt de l'herba, i alla, mes que gitar-se, es deixà caure al costat d'un cudol, begue un glop del flasco que portava en la bojaca interior i a continuacio se dormi.

El cant de les aus en els arbres d'alla baix, li despertaren. S'incorporà i se donà conte de que es trobava damunt d'un chicotet replanell al peu d'un precipici immens, descantellat pel barranc per a on ell i la neu havien redolat. Davant d'ell, una atra paret de roca s'alçava contra el cel. El congost entre estes penyes anava d'est a oest i estava ple de la llum de l'alba, que illuminava cap a l'oest el tros de montanya solsida que tancava el barranc descendent. Davall d'ell pareixia tindre un precipici igual d'afilat, pero darrere de la neu de la gorga trobà una especie de trencall en forma de badall que

chorrava aigua de neu, per a on un home desesperat podria arriscar-se a descendre.

Ho trobà mes facil de lo que pareixia i, a la fi, aplegà a un atre parage desolat; i d'allí, despres d'escalar unes roques sense massa dificultat, a una costera empinada en arbres. S'orientà i alçà el cap en direccio al congost, perque estava oberta alla dalt, damunt uns prats verts, entre els quals entreveïa ara, en prou claretat, un conjunt de cabanyes de pedra d'aspecte estrany.

A voltes, el seu avanç era com pujar a gatameu per la superfície d'una paret, i despres d'un temps, el sol creixent deixà de pegar al barranc, les veus de les aus s'apagaren i l'aire es refredà i enfosqui al seu voltant. Aixina mateix, la vall distant en les cases permanegue igual de lluminosa. Pronte arribà a un talus, i entre les roques, distingui, observador com era, una falaguera desconeguda que pareixia agarrar-se, en mans d'un vert intens, exteriorment als badalls. Arreplegà unes fulles, rosegà el brot i el trobà bo. Cap al migdia, ixque, per fi, de la gola del barranc a la plana i a la llum del sol.

Estava rigit i baldat; s'assentà a l'ombra d'una roca, ompli el flasco en l'aigua d'una font i se la begue d'un glop, i es quedà descansant un temps, abans de continuar cap a les cases. Li paregueren molt estranyes, i, clar, tot l'aspecte de la vall es tornà, mentres la mirava, mes rar i mes desconegut.

La major part de la seua superfície la formava un bledà prat vert, estrelat de moltes flors maravoloses, regat en una atencio extraordinaria i que evidenciava un cultiu sistematic, tros a tros. Alla dalt, vorejant la vall, hi havia una muralla i lo que pareixia ser un conducte d'aigua al voltant, del qual baixaven els chicotets fils que nodrien les plantes del prat, i, damunt, en les pendents mes altes, raberes de llames pasturaven l'escas herbage. Unes quantes barraques, en aparencia de refugi o de pasturages per a les llames, es recolzaven contra el mur aci i alla. Totes les sequies de rec desembocaven en una sequia principal alla baix, en el centre de la vall, i esta estava tapiada pels costats en una paret a l'altura del pit. Açò donava una vista especialment urbana a este parage reclos, característica que era en gran part realçada pel fet que algunes sendes estaven empedrades de cudolets blancs i negres, cascun en una curiosa vora chicoteta al costat, s'estenien per tot arreu de forma molt ordenada.

Les cases del poblet central eren prou diferents

de l'afortunada aglomeració sense orde ni concert dels llogarets montanyencs que ell coneixia, i s'enfilaven a banda i banda d'un carrer central sorprenentment net.

Ací i allà, una porta foradava les fronteres abigarrades i ni una sola finestra en trencava el llis frontís. Eren chillones en una irregularitat sorprenent; empastigades en una espècie d'estucat, que a voltes era gris o negre, atres, pissarros o marro fosc. I fon al vore este algepsat estrafalari quan rellampegà per primera vegada la paraula "cego" en els pensaments de l'explorador. "El pobre home que feu això -pensà- no se devia vore ni pruna".

Baixà per un lloc escarpat, i aixina aplegà a la muralla i a la sequia que rodejava la vall, prop d'a on el broll fi i vacilant de les aigües sobrants era llançat contra les profunditats de la gorga. Ara conseguí vore uns quants homes i dones que descansaven en monticuls apilonats d'herba, com si estiguessen fent el migdia en la part més remota del prat; més prop del poble, va vore a uns chicons gitats i, encara, més prop que tots, tres homes que portaven poals penjant de jous, per una senderola estreta que corria des de la muralla circumdant fins a les cases.

Estos homes anaven vestits en robes de pell de llama i botes i cinturons de cuir; i portaven caps de tela en orelles i ala per al bascoll. Anaven uns darrere d'atres en fila d'u, caminant llentament i mentrimentres badallant, com si haguessen estat velant tota la nit. Hi havia una cosa tan tranquilisadorament prospera i venerable en el seu posat que, després de dubtar-ho un moment, Núñez avançà tan conspicuament com li fon possible damunt de la roca a on estava, i soltà un fort crit que feu eco per tota la vall. Els tres homes se varen detindre i mogueren el cap com si aguaitaren al voltant. Giraren els rostres en totes les direccions mentres ell bracejava en tota la llibertat. Però no pareixia que li veeren, encara que havia fet tots els seus gests i, després d'un bon temps, dirigint-se a les muntanyes llunt a la dreta, cridaren com si li respongueren. Núñez cridà una altra volta i, a les hores, de nou i mentres manotejava inutilment, la paraula "cego" li tornà a passar pel cap. "Estos imbecils deuen de ser cegos", se digue.

Quan al remat, després de molta cridoria i enuig, creuà la sequia per un pontet, travessà la porta de la muralla i se'ls acostà, se va convencer que aixina era. Estava segur que esta era la Terra dels cegos, de la qual parlaven les llegendes. La certea

s'havia apoderat d'ell, com la sensació d'una gran i molt envejable aventura.

Els tres estaven costat per costat, no mirant-li, sino en les orelles dirigides cap ad ell, jujant-lo pels seus passos poc familiars. S'arrimaven els uns als altres, com els que tenen un poc de por, i va vore que tenien els parpalls tancats i afonats, com si les mateixes boles de dins s'hagueren encollit. Una expressió de quasi temor reverencial se'ls dibuixava en els rostres.

-Un home -exclamà u d'ells, en un espanyol difícilment identificable-. Es un home, un home o un esperit que ha baixat de les roques.

Encara aixina, Núñez avançà en els passos segurs d'un jove que comença a viure. Totes les històries antigues de la vall perduda i de la Terra dels cegos li vingueren a la memòria i, pels seus pensaments creuà este vell dit, com si fora una tornada:

-En la Terra dels Cegos, el tort es el rei.
En la Terra dels Cegos, el tort es el rei.

I molt cortesament els saludà. Els parlà i utilisà els ulls.

-¿D'a on ve, germa Pedro? -preguntà u.

-D'alla baix de les roques.

-Vinc de dalt de les montanyes -corregi Núñez-. Del País de mes alla, a on els homens veuen. De prop de Bogota, a on hi ha uns centenars de mils de persones, i a on la ciutat es pert de vista.

-¿Vista? -s'estranyà Pedro-. ¿Vista?

-Ve de les roques -repeti el segon cego.

Núñez es fixà que la tela de la roba estava curiosament cosida, en puntades diferents cada peça. Li sobresaltaren en un moviment simultaneu cap ad ell, cascun en la ma allargada i se feu arriere davant de l'avanç d'estos dits estesos.

-Vine aci -ordenà el tercer cego, seguint el seu moviment i agarrant-lo destrament.

Li subjectaren i palpaven tot, sense dir cap paraula mes, fins a acabar .

-iAneu en conte!-es queixà en un dit dins de l'ull, i se donà conte que aquell organ movent-se en els parpalls els pareixia una cosa molt estranya en ell. Tornaren a palpar-li'l una atra vegada.

-Una criatura rara, Correa -sentencià el que se nomenava Pedro-. iToca, quins cabells mes aspres! Com la pell d'una llama.

-Es tan aspre com les roques que l'han engendrat -corroborà Correa, examinant en una ma suau i un poc humida el mento sense afaitar de Núñez.

-Potser es tomarà mes fi.

Núñez intentà resistir-se a l'examen, pero l'aferaren en força.

-iAneu en conte! iPareu! -tornà a dir .

-Parla -senyalà el tercer home-. No hi ha dubte que es un home.

-iUf! -remugà Pedro en palpar l'aspror de l'abric.

-¿I tu has entrat en el mon? -demanà Pedro.

-He eixit del mon. Per dalt de les montanyes i glaciers, just per alla dalt, a mig camí del sol, del mon gran que baixa, durant un viatge de quinze dies en direccio a la mar .

Pareixia que a penes li feyen cas.

-Els nostres pares nos han dit que les forces de la Naturea poden engendrar homens -recordà Correa-. L 'escalfor de les coses, l'humitat i la putrefaccio, això es, la putrefaccio.

-Portem-li als ancians -propongue Pedro.

-Crida primer -aconsellà Correa-. No siga que els chiquets prenguen por. Esta es una ocasió maravillosa.

Ho feren aixina, i Pedro caminà davant i agarrà a Núñez de la ma per a conduir-lo a les cases. Ell li apartà.

-Yo me veig -explicà.

-¿Te veus? -s'estranyà Correa.

-Si, me veig -insisti Núñez, girant-se ad ell i entropçant en el poal de Pedro.

-Els seus sentits son encara imperfectes -afirmà el tercer cego-. Pega traspeus i diu paraules sense trellat. Porta'l de la ma.

-Com vullgau -acceptà Núñez, i es deixà guiar rient.

Li fea la impressio que no sabien res de la vista. No importava. Ell, cada cosa al seu temps, ho ensenyaria.

Senti gent chiular i va vore com uns quants es reunien en el camí central del poble. Descobri que aquell primer encontre en la població del País dels Cegos l'havia posat mes nervios i impacient de lo que havia previst.

El lloc pareixia mes gran a mida que s'acostava i els estucats empastiçats tambe mes estrambotics. Una barreja de chiquets, homens i dones -s'alegrà de vore que algunes dones i chicones tenien una cara prou dolça, encara que els ulls estaven tancats i afonats- li vingueren, agarrant-lo, escorcollant-lo de dalt a baix en mans fines i delicades, olorant-lo i escoltant cada paraula que dia. Algunes de les chiques i chiquets, no obstant, es mantenien apartades com si li tingueren por i es que, en efecte, la seua veu sonava tosca i aspra comparada en les notes mes tendres d'ells.

El grup s'apinyà contra ell. Els tres guies quedaren al seu costat, forcejant per a protegir-lo i dient una volta i una altra:

-Un home salvatge eixit de les roques.

-Bogotà -intervingue ell-. Bogotà. Per damunt dels cims de les montanyes.

-Un home salvatge que usa paraules salvages -aclari Pedro-. ¿Haveu sentit això? ¿Bogotà? La seua ment encara no està formada. Nomes posseix els rudiments del llenguatge.

Un chiquet menut li pessigà la ma.

-iBogotà! -digue burlant-se.

-iAi! Una ciutat al costat del vostre poble. Vinc del gran mon, a on els homens tenen ulls i veuen.

-Li diuen Bogotà -feren escoltetes.

-Ha entropessat -contà Correa-. Ha entropessat dos vegades mentres veniem cap aci. Porteu-lo als ancians.

I bruscamment li espentaren, a través d'una porta, cap a dins d'una cambra tan fosca com la gola d'un llop, excepte al fondo a on brillava fluixament un foc.

La multitud feu un cercle darrere d'ell i ho tapà tot llevat del tenuíssim besllum del dia, i abans de que poguera detindre's, donà en els peus d'un home assentat i caigueren de cap. El braç estés colpejà a algun atre a la cara mentres caïa. Senti el suau choc de faccions i senti un crit de rabia, i

durant un moment lluità contra unes quantes mans que se li aferraven. Era un combat desigual. Prengue consciència de la situació i permanegue immobilitat.

-He caigut -se justificà. No me veïa en esta foscor tan negra.

Se feu un silenci com si les persones invisibles al seu voltant estigueren intentant comprendre les seues paraules. A les hores la veu de Correa li disculpà:

-No es mes que un acabat de fer. Entropessa mentres camina i barreja en el seu llenguatge paraules que no volen dir res.

Tambe uns altres digueren la seua, coses que ell va sentir i entendre defectuosament.

-¿Puc incorporar-me? -demanà en un moment de silenci-. No lluitare contra vosatres una altra volta.

Ho consultaren i el deixaren posar-se dret. La veu d'un home mes vell començà a fer-li preguntes, i Núñez se trobà intentant explicar el món gran d'a on ell havia caigut, el cel, les montanyes, la vista i totes les maravelles, a estos vells assentats en la fosca del País dels Cegos.

I de tot lo que els contà no cregueren ni entengueren res de res, cosa que no esperava. Tampoc comprenien moltes de les seues paraules. Esta gent era cega i estava aïllada de tot lo món vident des de fea catorze generacions. Els noms de totes les coses visibles havien anat, poc a poc, descolorint-se i canviant i, l'història del món de fora, l'havien desdibuixat i transformat en un conte per a chiquets. I havien deixat de preocupar-se per qualsevol altra cosa que no foren els cantils rocosos damunt de la muralla que els envoltava.

Entre ells havien sorgit cegos genials que qüestionaren els trossos de crencies i tradició que havien portat en ells des dels dies en que encara veïen, rebujaren totes estes coses per qui-meres sense fonament i les reemplaçaren per unes noves i mes entenimentades explicacions. Moltes de les seues fantasies se les havien marcit en els ulls, pero se'n crearen noves en les seues, inclus mes senzilles, orelles i puntes dels dits.

Núñez se percatà llentament que no es confirmarien les seues esperances de ser admirat i reverenciat pel seu origen i dons. I en ser desates el seu estèril intent d'explicar-los que era la vista, per ser la versió confusa d'un ser acabat de fer que des-

crivia les maravelles de les seues sensacions incoherents, es resignà un poquet decepcionat a escoltar les seues ensenyances.

El mes vell dels cegos li explicà la vida, la filosofia, la religio, i com el mon -referint-se a la vall- havia segut en el principi un clot buit entre les roques i despres havien arribat, primer coses inanimades sense el do del tacte, les llames i unes quantes atres criatures que tenien poc de trellat; llavors, els homens; i per ultim, els angels que es podien sentir cantar i aletejar, pero que ningu podia tocar de cap manera. Aço deixà mocat a Núñez fins que pensà en els pardals. Continuà contant-li com el temps s'havia dividit en la calor i el fret, que son els equivalents cegos del dia i la nit, i com era de ventajos dormir en la calor i treballar durant el fret, de manera que ara, si no haguera segut per la seua arribada, tot el poble sancer dels cegos hauria d'estar dormint.

Digue que Núñez devia d'haver segut especialment creat per a dependre i conservar els coneixements que ells havien adquirit i que, encara la seua incoherencia mental i el seu comportament a traspeus, havia de ser valent i fer lo millor que poguera per a instruir-se i, en sentir això, tota la gent de l'entrada remorà favorablement.

Li explicà que la nit -perque els cegos al dia li diuen nit- ara ya s'havia amagat, i que els tocava anar-se'n a dormir. Preguntà a Núñez si sabia dormir, i este li respongue que sí, pero que abans volia menjar. Li'n portaren -llet de llama en un tasso i un pa bast salat- i el conduiren a un lloc solitari per a que menjara sense que li sentiren i per a que dormira en acabar, fins a que la fredor vespertina de la montanya li despertara per a començar el dia una atra volta. Aixina mateix, Núñez no dormi gens ni miqueta.

En conte d'això, s'incorporà en el parage a on l'havien abandonat, descansà els membres i rumià les circumstancies inesperades de la seua aplegada. De tant en tant es reïa, unes vegades divertit, unes atres indignat.

-iUna ment sense formar! -es dia-. iSense cap enteniment encara! No saben que ha segut insultant el seu rei i senyor enviat del cel. Puix be, els haure de fer entrar en rao. Vejam, pensem.

Encara estava cavilant quan el sol se posà. Núñez sabia apreuar totes les coses belles i li donà l'impressio de que la lluentor dels camps de neu i dels glaciars que s'estenien per tota la vall,

per tots els costats, eren la cosa més enchisadora que mai havia contemplat.

Els seus ulls passaren d'aquella glòria inaccessible al poble i als camps regats que ràpidament anaven afonant-se en el crepuscul i, de sobte, una onada d'emoció li prengué; i agrai a Déu des del fons de l'ànima que li haguera concedit el poder de la vista.

Li aplegà una veu que el cridava des de fora del poble.

-iEh, Bogota, vine aquí!

En sentir això, s'acostà somrient. Ensenyaria a esta gent, d'una volta per totes, que significava la vista per a un home. Li buscarien, però no el trobarien.

-No te mogues, Bogota -advertí la veu.

Se rigué per baix del nas i pegà dos passos, sigilosament, fora del camí.

-No chafes l'herba, Bogotà. Esta prohibit.

Núñez a penes havia sentit el so que havia fet. Se detingué espasmat. L'amo de la veu se li acostà corrent per la sendera tacada. Tornà a la passera .

-Estic aquí -chillà.

-¿Per que no has vingut quan t'he cridat? -se queixà el cego-. ¿T'han de portar com un xiquet? ¿No pots sentir el sender mentre camines? Núñez es rigué.

-El puc vore -assegurà.

-No existix cap paraula com "vore" -li desafià el cego, després d'una pausa-. Deixa't estar de badoqueries i segueix el so dels meus peus.

Núñez li seguí un poc contrariat.

-Ya aplegarà la meua -es consolà.

-Dependras -afirmà el cego-. Hi ha molt que dependre en el món.

-¿No t'ho ha dit ningú?. En el País dels Cegos, el tort és el rei. -

-¿Que vol dir cego? -demana l'invident, a la llauera, per damunt del múscle.

Quatre dies dissimularen i el quint trobà al Rei

dels Cegos, encara incògnit, com un estranger trompallot i inútil entre els seus subdits.

Fon conscient que donar-se a conèixer era molt més difícil de lo que havia suposat i, mentrimentres ell maquinava el seu *coup d'etat*, feu lo que li manaren i depregue els usos i costums del País dels Cegos. Treballar i eixir de nit li paregue especialment molest i decidi que sería lo primer que canviaria.

Esta gent portava una vida senzilla i treballosa, en tots els elements de virtut i felicitat, tal i com els homens les entenen. Treballaven fogosament, pero no d'una manera agobiant. Tenien menjar i roba suficient per a les seues necessitats, dies i estacions de descans; donaven molta importància a la música i al cant; hi havia amor entre ells, i chiquets menuts.

Era maravellosa la confiança i precisió en que es movien dins del seu món ordenat. Cada cosa visible havia estat apanyada per a satisfer les seues necessitats; cascu dels senderols lluïts de l'àrea de la vall fea un angle constant en els altres i se'l distingua per una mossa especial en la vora. Tots els obstacles i irregularitats de la passera del prat havien estat nevats fea ya molt. Tots els mètodes i procediments responien, està clar, a les seues especials necessitats. Els sentits se'ls havien agudisat extraordinàriament. Podien sentir i jugar el gest més llauger d'un home a una dotzena de passes, i inclús sentir el glatir del seu cor.

L'entonació havia substituït entre ells, fea temps, l'expressió del rostre; i el tacte, el gest, i el treball en l'aixada, la pala i la força era tan destre i segur com si se tractara de treball de jardineria. El sentit de l'olfat era excepcionalment fi: distinguien les característiques de cascu tan fàcilment com un gos, i anaven d'una banda a una altra guardant les flames, que vivien en les roques de dalt i que s'acostaven a la muralla, per a menjar i arracerar-se, en desemboltura i confiança. I quan, al cap, Núñez intentà impondre's, fon quan per fi descobri com podien ser de fàcils i segurs els moviments d'ells.

Es rebelà únicament després d'haver intentat convèncer-los. Al principi, tractà, en diverses ocasions, de parlar-los de la vista.

-Mireu, hi ha coses en mi que no enteneu.

Una o dos vegades, u o dos li atengueren. Assentaven en el cap cacho i les orelles intel·ligentment girades cap ad ell, i feu lo millor que pogue per a contar-los lo que era vore. Entre els oyents hi havia una chica de parpalls no tan rojos i afonats com els

dels atres, de manera que qualsevol podia imaginar que amagava els ulls, a la qual ell tenia, especialment, l'esperança de persuadir.

Parlà de les belles de la vista, de la contemplació de les muntanyes, del cel, de l'eixida del sol; i li escoltaren en una incredulitat divertida que pronte devingue condenatoria.

Li digueren que, per supòsit, no hi havia muntanyes, sino que, al final de les roques a on les flames pasturaven, es trobava, sense cap mella de dubte, la consumació del món. Des d'allí, se dirigia el sostre cavernos de l'univers d'a on caïen la rosada i els allaus; i en assegurar ell fermament que el món no tenia ni final ni sostre com ells suponien, respongueren que els seus pensaments eren perversos. Tal com els va descriure el cel, els núvols i les estrelles, se'ls dibuixà un esglayador forat, un buit espantós, un terrible espai en blanc en lloc del sostre suau de la caverna en que se creïen. Puix era un dogma de fe per ad ells, que este era deliciosament fi al tacte.

Fon conscient que, d'alguna manera, els escandalitzava; per tant deixà completament de banda aquell aspecte de la qüestió i provà a mostrar-los el valor pràctic de la vista.

Un mati va vore com Pedro s'acostava pel sender nomenat Dasset a les cases centrals, però, encara massa llunt per a sentir o olorar, i els ho digue:

-D'ací a un temps, Pedro vindrà aquí -profetisà.

Un vell botà dient que Pedro no tenia res que fer en el camí Dasset i, a les hores, com una confirmació, aquell individu, mentre s'atansava, es girà, travessà cap al caminal Deu i tornà en passos agils en direcció a la muralla exterior.

Es burlaven de Núñez quan Pedro no aplegà i, en acabar, quan feren preguntes a Pedro per a salvar la seua reputació, este ho negà i li desafia, i des d'aquell moment se li mostrà, beligerant.

Llavors els va convèncer que li deixaren caminar un bon tros per dalt dels prats inclinats cap a la muralla en un individu que li volguera acompanyar i prometia descriure-li tot lo que passara entre les cases. Observà algunes anades i tornades, però les coses que realment pareixien tindre significació per a esta gent ocorrien dins o darrere de les cases sense finestres -les úniques coses que podien ser útils per a posar-li a prova, i estes ni era capaç de vore ni dir res.

I fon després del fracàs de l'intent i de l'es-carni, que no pogueren reprimir, quan va recórrer a l'ús de la força.

Pensà d'agarrar una pala i, d'una, tombar a u o dos en terra d'un colp; aixina en lluita justa, ensenyar-los les ventages dels ulls. Portà tan llunt aquell proposit que, inclus, aferrà la pala i, llavors, descobri una cosa nova en ell: que li era impossible pegar a un cego a sanc freda. Vacilà i els trobà a tots conscients de que havia alçat la pala. Es posaren alerta, els caps girats a un costat i les orelles cap ad ell per lo que poguera fer seguidament.

-Deixa estar la pala -li ordenà u. Una especie d'horror impotent el colpejà i quasi obeí .

Llavors s'espentà u cap arrere, contra la paret d'una casa, i fugí corrent del poble. Travessà per u dels prats deixant una pista d'herba chafada darrere seu, i pronte se trobà a la vora d'u dels camins. Pero mes que l'optimisme que embolicava a tots els homens al principi d'un combat, senti desconcert. Començà a comprendre que ni a soles es pot lluitar alegrement contra criatures d'una base mental diferent a la d'u mateix. Alla llunt, guipà a uns quants homens en pales i bastons que eixien del carrer de cases, i que s'enfilaven en una llinia que anava allargant-se per algunes senderoles cap ad ell. Avançaven llentament, parlant entre ells i, de tant en tant, la filera sancera es detenia, olfatejava l'aire i escoltava. La primera volta que ho feren, Núñez deixà escapar una rialleta. Mes tart, no se'n rigue.

U d'ells descobri el seu rastre en l'herba de la praderia i continuà encorbat i palpant el camí.

Durant cinc minuts no trague l'ull del llent avanç de la provesso i, llavors, l'idea vaga de fer alguna cosa immediatament se convertí en frenética. Es posà dret, donà uns passos cap al mur circular, es girà i tornà un poc arrere. Allí estaven tots, en un semicircul, quets i escoltant.

Ell tambe permanegue parat, aferrant la pala molt fort en les dos mans. ¿Hauria d'atacar-los? El pols, en les orelles, començà a glatir al ritme de "iEn el País dels Cegos, el tort es el Rei!" , ¿No tindria mes remei que esbатуçar-los? Mirà arrere en direccio a l'alt i inexpugnable mur, inaccessible a causa de la suavitat del lluit, pero, foradada per moltes portetes; i aguardà la fila de buscadors que s'anava acostant.

Darrere d'estos, ara, n' eixien uns atres del carrer de les cases.

¿Tindria el corage d'agredir-los?

-iBogotà! -cridà u-. Bogotà, ¿a on estas?

Aferrà en totes les forces la pala i devallà els prats en direcció al lloc dels habitaculs; i només se moque, se llançaren tots damunt d'ell.

-Els matare a tots si me posen la ma damunt -jurà-. Per Deu que ho fare. Els atacare.

I digue chillant:

-Mireu be. Fare lo que yo voldre en esta vall. ¿Ho sentiu? iFare lo que voldre i anire a on yo vullga!

Li anaven envoltant rapidament, cercant-lo com podien, però movent-se veloçment. Era com jugar a la gallineta cega, tots en els ulls coberts excepte u.

-iAgarreu-lo! -urgi u.

Se trobà en l'arc d'una coa fluixa de perseguidors. Al mateix temps, intuí que hauria d'actuar energicament i en resolució.

-iEs que no ho enteneu! -bramà en una veu que volia ser grandiloqüent i resoluta a l'hora, però que se trencà-, Sou cegos, i yo me veig. iDeixeu-me en pau!

-iBogotà! iDeixa en terra la pala i ix de l'herba!

L'ultima orde, grotesca coneixent les regles urbanes, li produí una arrancada de colera.

-Vos fare mal-els advertí changlotant d'emocio. -Per Deu, que vos llastimare. iDeixeu-me a soles!

Arrancà a correr, sense saber realment cap a on anar. S' alluntà del cego més proxí, perquè tenia por de colpejar-lo. Se detingue, i, llavors, prengue impuls per a escapar de les files que es s'estretien. Se dirigí cap a un lloc a on hi havia un buit ample, però, els homes de les dos bandes, en una ràpida percepció dels seus passos, que s'acostaven, s'abalançaren uns damunt d'atres. Pegà un bot avant i, llavors, va vore que li prendrien sense remei i la pala atacà en un chiu-lit. Sentí el colp sort contra una ma i un braç, l'home es desplomà en un crit de dolor i ell passà.

iHavia passat!. I en eixe moment es trobà prop del carrer de les cases una altra volta i uns quants cegos, tamba-

lejant pales i estaques, corrien en una especie de llau-gerea sensata per totes bandes.

Senti passos darrere d'ell just a temps, i descobri que un home alt, al sentir-lo, estava a punt de caure sobre ell i assestar-li un colp. Perque el corage, llançà la pala, a una yarda de distancia, al seu antagoniste, donà unes voltes i fugi bramant mentres esquivava unes atres.

Estava mort de por. Corregue furiosament per tots els llocs, amagant-se quan no calia i entropèçant per l'ansietat de mirar per totes bandes a l'hora.

Anà a terra un moment i ells sentiren la caiguda. Llunt, en la muralla redona, una porteta li paregue el cel, i se dirigi precipitant-se ad ella com un foll.

Ni se girà a observar als seus perseguidors fins que se salvà; travessà el pont, entropèçà i s'enfilà en mans i peus a un tros entre les roques per a sorpresa i espant d'una llama jove que desaparegue pegant bots, i es deixà caure changlotant del pantaix.

I aixina conclogue el seu *coup d'état*. I permanegue fora del mur de la vall dels Cegos dos nits i dos dies sense menjar ni abric, i repensà tot lo inesperat. En el curs d'estes meditacions se repeti molt a sovint, i sempre en una nota cada vegada mes amarga de chança, el refra desmentit: "En el País dels Cegos, el tort es el Rei". Pensà, sobre tot, en diverses formes de lluitar i conquistar ad esta gent i li paregue evident que no havia cap manera factible. No tenia armes, i ara sería dificil conseguir alguna.

El cancer de la civilisacio l'havia atacat inclus a Bogotà, i no trobava el corage per a baixar i assassinar a u dels cegos. Està clar que si ho fera, podia impondre les seues condicions en l'amenaça d'assassinar-los a tots. Pero, mes pronte o mes tart, hauria de dormir.

Tambe provà a trobar menjar entre els pins, estar comodo baix les seues branques mentres caïa la rosada blanca per la nit i, en menys confiança, d'agarrar una llama en un ardit per a intentar matar-la -pot que a pedrades- i aixina, a la fi, poder menjar un poc. Tambe, les llames no se fiaven massa d'ell i se guardaven d'ell en els seus ulls negres recelosos, escopint-li quan se'ls acostava. El segon dia, la por i els tremolors s'apoderaren d'ell. Finalment, baixà gatejant fins a la muralla del País dels Cegos i buscà aplegar a un acort. S'arrossegà vorejant el riu, cridant fins a que dos cegos ixqueren per la porta i li parlaren.

-Estava foll. Pero es que m'acabaven de fer-. Es disculpà.

Digueren que aixina estava millor.

Els assegurà que ara era una persona mes as-sentada i que s'arrepedia de tot lo que havia fet. En eixe moment esclatà a plorar sense voler porque es trobava molt fluix i malalt, i això ho prengueren com a bon senyal.

Li preguntaren si encara pensava que podia vore.

-No -digue-. Això era una badoqueria. La paraula no vol dir res, imenys que res!

Li preguntaren que que hi havia per damunt d'ell.

-A unes deu vegades deu de l'altura d'un home, hi ha un sostre de roca que s'alça per damunt del mon..., es molt llis, molt llis.

Es posà a plorar una altra volta histericament.

-Abans de que em feu mes preguntes, doneu-me alguna cosa de menjar o morire.

Esperava castics terribles, pero estos cegos eren tolerants. La seua rebelio, la consideraven com a un testimoni mes de la seua total estupidea i inferioritat, i despres de fustigar-lo, li encarregaren el treball mes senzill pero mes pesat que tenien per a ningú i ell, en vore que no tenia cap altra manera de viure, feu submissament lo que li manaren. Estigue malalt uns dies, i se feren carrec d'ell en amabilitat. Això allaugerí el seu acatament.

Del mateix modo insisti que continuara gitat en la foscor, i açò li fea patir molt. Alguns filosofos cegos anaren a parlar en ell de la seua roïna llaugerea d'esperit al voltant de la coberta de roca que tapava el perol cosmic, del que quasi arriba a dubtar si realment no estava sent victima d'una alucinacio que l'impedia vore-la per damunt d'ell.

I aixina, Núñez se transformà en un ciutadà del País dels Cegos i estos deixaren de ser un grup impersonal, i es convertiren en individus coneguts seus, mentres el mon mes allà de les montanyes se fea cada volta mes inaccessible i irreal.

Era Jacob, el seu amo, un home amable quan no estava enfadat; Pere, el nebot de Jacob, i Medina-Saroté, la filla mes chicoteta de Jacob. Ella era poc apreçada en el mon dels cegos porque tenia un rostre ben definit i porque li mancava la convincent i llustrosa suavitat, ideal de bellea de l'home cego. Encara aixina, a Núñez li pareixia preciosa al principi, i ben pronte la cosa mes maravellosa de to-

ta la creacio. Els seus parpalls tancats no estaven afonats i rojos com era costum en la vall, sino que pareixien que s'anaren a obrir una altra vegada en qualsevol moment. Les seues pestanyes llargues eren considerades com un greu enllegiment i la seua veu potent tampoc no satisfia el fi oït dels pretenents de la vall. Aixina que no tenia cap enamorat.

I aplegà un moment que Núñez pensà que si poguera guanyar-la, es resignaria a viure en la vall per a la resta dels seus dies.

L'aguaitava, buscava oportunitats per a fer-li chicotets servicis, i pronte descobri que ella l'observava. Una volta, en una reunio d'un dia de descans, s'assentaren l'u al costat de l'atre, en la suau llum de les estreles escoltant una musica molt dolça. La seua ma toca la d'ella i s'atreuix a agarrar-li-la. A l'hora, molt tendrament, ella li correspongue en una muda pressio. I un dia, mentres menjaven a fosques, ell senti com la ma d'ella li buscava molt suaument, i en aquell moment, per casualitat, el foc feu un esclafit i ell consigui vore la tendror de la seua faç. Intentà parlar-li.

S'acostà ad ella un dia que estava assentada filant a la llum de la lluna estiuenca. La claror la fea pareixer una coseta misteriosa d'argent. Se quedà reposant en sos peus i li digue quant l'amava i com li pareixia de preciosa. La seua veu era la d'un enamorat i parlà en una gentil veneracio que poc mes era respecte temeros; i ella, mai abans havia estat ferida per una adoracio aixina. No li donà cap resposta definitiva, pero estava clar que les seues paraules la complagueren.

Despres d'aço, li parlava sempre que trobava una oportunitat. La vall se transformà en el seu món, i aquell atre mes alla dels monts a on els homes vivien a la llum del sol, no li paregue mes que un conte de fades que un dia hauria d'abocar en les seues orelles. En molta vacilacio i timidea li parlà de la vista.

A ella li donà l'impressio que aquella era la mes poetica de les fantasies i escoltava les descripcions de les estreles, de les montanyes i de la seua propia dolça bellea iluminada per la blancor, com si fora una complaença culpable. No ho creia, nomes arribava a mig entendre-lo, pero estava misteriosament embadalida i ad ell li pareixia que ho entenia tot. El seu amor pergue el temor i s'encoraja. Pronte vullgue demanar-la a Jacob i als vells en matrimoni; encara que, ella tingue por i ell ho deixà. Pero fon una de les seues germanes majors la que pri-

mer digue a Jacob que Medina-Saroté i Núñez estaven enamorats.

Des del principi hague una forta oposicio a l'esposori, no tant perque l'apreciaren ad ella, sino perque ad ell, li consideraven un ser a banda, un badoc, un poc incompetent per baix del nivell permisible en un home. Les germanes s'opongueren implacablement perque els desacreditaria a tots, i el vell Jacob, encara que li havia naixcut una especie d'afecte per este trompellot pero obedient serf, remogue el cap i digue que això no podia ser. Els jovers estaven indignats de pensar en la corrupcio de la raça i u, inclus, gosà insultar i pegar a Núñez.

Ell li tornà el colp. En eixe moment, per primera vegada, descobri la ventaja de vore tambe en la penombra, i despres d'acabar la lluita, ningu estigue dispost a alçar la ma contra ell.

Encara aixina consideraren impossible el matrimoni dels dos.

El vell Jacob sentia una tendror especial per la seua filla mes menuda i l'apenava que li plorara damunt del muscle.

-¿No te dones conte, estimada, que es un trompellot?.

iPatix d'alucinacions!. iNo sap fer res be!.

-Ya ho se -día plorant Medina-Saroté-.

Aixina, es troba millor de lo que estava. Està millorant. I es fort, pare estimat, i amable, mes fort i mes amable que qualsevol atre home del mon.

I me ama; i yo, pare meu, li ame.

Al vell Jacob li dolgue molt no poder consolar-la i, a més, lo que li fea mes dolor, era que, a ell, li agradava Núñez per moltes raons. Aixina que se n'anà a assentar-se en la cambra sense finestres del consell, en els atres vells, segui el curs de les paraules i intervingue en el moment adequat.

-Ell es millor de lo que era. Molt provablement, algun dia, li trobarém tan ensenyat com nosatres mateixos.

Llavors, mes tart, u dels ancians que meditava profundament, tingue una idea. Era el gran mege d'esta gent, el bruixo, de ment molt filosofica i creativa, i l'idea de curar les peculiaritats de Núñez li interessà.

Un dia, quan Jacob estava present, tornà al tema de Núñez.

-He examinat a Bogotà -explicà-. I veig mes clar el cas. Crec que segurament podria sanar-se.

-Sempre n'he tingut l'esperança -afirmà el

vell Jacob.

-Te el cervell alterat -continuà el mege cego.

Els vells remorejaren en senyal d'assentiment.

-¿I que l'altera?

-iAi! -es llamentà el vell Jacob.

-Aço -afegi el mege, contestant-se ell mateix a la pregunta-. Aquelles coses estranyes que es diuen uns, i que existixen per a proporcionar una agradable i suau depressio en el rostre, estan mal en el cas de Bogotà, de tal manera que li afecten el cervell. Estan molt unflats, tenen pestanyes i els parpalls es mouen i, en conseqüència, el cervell està en un estat constant d'irritacio i de destruccio.

-¿Aixo es? ¿Si? -urgi el vell Jacob.

-I crec que puc afirmar, en una seguretat raonable que per a curar-lo completament, tot lo que s'ha de fer es una simple i facil operacio quirurgica, es dir, llevar-li estos cossos irritants.

-¿I despres tindra enteniment?

-Llavors sera una persona en trellat i un ciutada prou admirable.

-iGracies al cel, per la ciencia! -cridà el vell Jacob, i es posà en cami a continuacio per a contar a Núñez les esperançades noves.

Encara aixina, la manera de rebre les bones noticies d'este li paregue molt freda i desilusionadora.

-Qualsevol podria pensar -es queixà- pel to en que t'ho prens, que la meua filla no t'importa.

I fon Medina-Saroté qui li convence d'enfrontar-se als meges cegos.

-¿Tu no vols que yo perga el do de la vista?

-li preguntà ell.

Ella negà en el cap.

-El meu mon es la vista.

Ella reclinà encara mes el cap.

-Hi ha coses enchisadores, chicotetes coses maravellores: les flors, els liquens damunt de les roques, la llaugerea i suavitat d'un tros de pell, el cel llunta en els seus monticuls de nuvols, les postes de sol i les estreles. I estas tu. Nomes per a tu es bo tindre vista, per a vore el teu rostre sere i dolç, els teus llavis tendres, les teues precioses i adorades mans plegades. Tu conquistares estos ulls meus, estos ulls que me tenen prop de tu son els que estos trompellots busquen. En conte de tot això, haure de tocar-te, de sentir-te i mai mes

te voré. Haure d'introduir-me baix del sostre en el qual la vostra imaginació s'encorba... No. ¿No voldràs fer-me això, veritat?
Un estrany dubte esquià li cativà. Se detingué i ho deixà en una pregunta.

-M'agradaria... a voltes,.. -balbucejà ella fent una pausa.

-¿Sí? -urgí ell, un poc en recel.

-M'agradaria que a voltes no parlaves aixina.

-¿Aixina, com?.

-Ya se que es bonico... es la teua imaginació... M'enchisa... pero ara...

-¿Ara? -encertà a dir en una veu debil.
Ella quedà molt queta.

-Vols dir. ..creus que. ..yo sería millor, millor , potser...

S'anava percatant de les coses molt rapidament. Senti rabia, per supost, colera pel curs fatal del destí, pero també compassió per la seua falta de comprensió, una compassió molt pareguda a la llastima.

-Amada -digue; i se donà conte per la seua blancor, en quina intensitat el seu esperit constrenyia les coses que no podia dir.

La rodejà en els braços, li besà l'orella i permanegueren junts per un temps en silenci.

-¿I si yo ho consentixc? -li preguntà al remat en una veu molt dolça.

Ella li abraçà plorant a llagrima viva.

-iSería bo que ho feres! -changlotà.

A lo llarc d'una semana abans de l'operació que li faria elevar-se de la seua servitut i inferioritat fins al nivell de ciutadà cec, Núñez no sabe lo que era dormir, i a lo llarc de les calides hores de llum solar, mentre els altres dormien feliços, ell estava cavilos o deambulava sense rumbo fix, tractant que la seua ment decidira el dilema.
Havia donat la seua resposta, el seu consentiment, i encara aixina, no estava segur. I a la fi, el temps de treballar s'acabà, el sol s'alçà en esplendor per damunt dels cims daurats, i començà el seu últim dia de vista.

Passà uns quants minuts en Medina-Saroté;

abans d'anar-se'n a dormir.

-Dema -digue- ya no voré mes.

-iAmor meu! -ella feu escoltetes, i li estreti les mans en totes les seues forces-. No te faran molt de mal -li consolà-. I patiras este dolor, el suportaras, amat meu, per mi. ..Amor , si el cor i la vida d'una dona poden fer-ho, yo te correspondré. Amor meu, amat de tendra veu, yo te correspondré.

La llastima per ell mateix i per ella els envoltà. La abraçà i premi sos llavis contra els d'ella, i mira la seua cara dolça per ultima volta.

-iAdeu! -murmurà despedint-se d'esta image estimada-. iAdeu!

A les hores s'alluntà d'ella en silenci. I ella, en sentir els passos que es retiraven, notà alguna cosa en el seu ritme que la feren esclatar en un plor.

Tenía tota l'intencio d'encaminar-se cap a un lloc solitari, a on l'herbage estava precios, en els narcissos blancs, i permaneixer fins a que aplegara l'hora del sacrifici. Aixina mateix, mentres caminava, alçà els ulls i besllumenà lo mati, lo mati com si fora un angel en cuiraca dorada devallant per les costes...

Li feu l'impressio que davant d'esta magnificencia ell, el mon cego de la vall i el seu amor, despres de tot, no eren mes que un abisme de pecat.

No se desvià com havia pensat fer, sino que continuà caminant i travessà la muralla rodejadora fins a les roques i els seus ulls no s'apartaren mai ni del gel illuminat pel sol ni de la neu. Contemplà aquella bellea infinita i la seua imaginacio s'elevà cap a les coses de mes alla, a les quals ara renunciaria per a sempre. Recordà aquell gran mon lliure del qual quedava aïllat, el seu mon, i enyorà les pendents lluntanes, a moltissima distancia, en Bogotà, aquell raco d'una gran bonicor commovedora, una gloria de dia, un misteri lluminos de nit, un lloc en palaus, fonts, estatués i cases blanques, que es trobava maravellosament en segon terme.

I pensà com se podria baixar travessant congosts durant uns quants dies, acostant-se cada volta mes als seus afaenats carrers i camins.

Li vingue al cap el viage pel riu, dies i dies; des de la gran Bogotà al encara mes immens mon llunta, creuant ciutats i pobles, boscs i deserts; pel riu que es precipita dies i dies, fins que les vores es retiraven i els grans vapors apareixien chapote-

jant i u havia aplegat a la mar, a la mar illimitada, en milers d'illes. Els seus milers d'illes i vaixells que a penes s'entreveïen en la distancia en els seus incessants viages, al voltant i per tot el mon mes gran.

I alli, sense montanyes que la engabiaren, es veïa el cel. El cel, no un disc com aci, sino un arc d'un blau immensurable, un ocea d'oceans a on les estrelles circumdants suraven...

Escrutà en els ulls la gran cortina de montanyes fent-se una pregunta mes punchant.

Per eixemple, si enfilava aquell barranc cap amunt i aquell trencall, a les hores podria eixir entre aquells pins estrets alla dalt, que s'escampaven al voltant d'una classe de replanell i que es dirigien cada vegada mes amunt al passar damunt de la gorja.

¿I despres? Aquell talus podria escalar-se.

Des d'alla, potser una pujada li podria portar al precipici que es trobava baix la neu, i si aquell quebrat fallava, en este cas, un atre mes cap a l'est podria servir millor als seus proposits. ¿I que mes?

En eixe temps u es trobaria alli fora, damunt de la neu groga, a mig camí del cim d'aquelles maravoloses desolacions.

Donà una ullada cap arrere, al poble, es girà completament i el mira fermament.

Pensà en Medina-Saroté, que s'havia fet chiqueta i remota.

Se girà una atra volta cap a la paret montanyosa, baix la qual l'havia sorpres el dia.

Llavors començà a escalar molt prudentment.

Quan aplegà l'ocas, ya no estava pujant, sino que es trobava llunt i a una gran altura. Havia estat mes amunt; no obstant, ara encara estava molt alt.

Portava la roba esgarrada, tenia els membres tacats de sanc, blaüres en molts llocs, pero estava tombat a gust, en un somriure dibuixat en el rostre.

Des d'a on estava descansant, la vall pareixia estar situada en un abisme, a prop de dos mil metros avall.

Tot estava ya somordo de boira i ombra, encara que els cims de les montanyes al seu voltant eren coses de llum i foc. Els pics dels monts al seu voltant eren coses de llum i foc, i els chicotets detalls de les roques a l'alcanç de la ma estaven bolcats en una bellea misteriosa: un filo de mineral vert foradava un atre gris, les arestes del cristal rellampegaven açí i alla, un insignificant liquen taronja minuciosament maravollos li frega-

va la cara.

Profundes i misterioses ombres s'alçaven en la gorja, el blau mutava a morat i el morat en una foscor lluminosa i, per damunt d'ell, estava l'immensitat illimitada del cel.

Pero ya no fea cas d'estes coses, sino que continuava gitat sense moure's, somrient com si estiguera satisfet només d'haver-se aforat de la Vall dels Cegos en la qual, una vegada, havia pensat ser Rei.

La resplendor del crepuscul se borrà i descendi la nit, i ell encara jaïa placidament content baix les fredes estreles.

FI